
PIATRA-NEAMȚ - DĂRMĂNEȘTI.
RAPORT DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ
PREVENTIVĂ (2012)*

**Daniel Garvăn, George Dan Hânceanu,
Silviu Ceaușu, Roxana Munteanu,
Gheorghe Dumitroaia**

***Cuvinte-cheie:** Piatra-Neamț - Dărmănești, așezare carpică, necropolă medievală, cercetare arheologică preventivă.*

Prezentarea sitului

Situl *Dărmănești* se găsește în intravilanul municipiului Piatra-Neamț, la intersecția străzilor 1 Decembrie 1918 și Dărmănești. Din punct de vedere al reliefului, zona se prezintă sub forma unui platou, ce se înalță ușor către nord-vest, pe terasa inferioară din stânga Pârâului Cuejdi. Amplasamentul avut în vedere pentru viitorul Palat de Justiție, care a făcut necesară intervenția arheologică, este situat în fața fostei Școli Normale de Fete, pe un teren pe care au fost plantați pomi fructiferi încă din secolul trecut.

Istoric cercetărilor

Situl (așezare carpică și necropolă din secolele XIV-XV) a fost identificat de preotul C. Matasă, în anii '30, care a efectuat aici și mici sondaje¹. La

* Întocmit în baza contractului dintre Complexul Muzeal Județean Neamț și Tribunalul Neamț, raportul de față prezintă rezultatele activității autorilor, realizate în conformitate cu sarcinile de serviciu stabilite prin fișa postului.

¹ C. Matasă, *Cercetări din preistoria județului Neamț*, în *BCMI*, 97 (1938), 1940, p. 36.

inițiativa Muzeului Arheologic din Piatra-Neamț, în anii 1957-1958 au fost realizate cercetări arheologice sistematice, conduse de către M. Zamoșteanu². Acestea au fost reluate în 1968, în colaborare cu Institutul de Istorie și Arheologie din Iași, fiind conduse de către V. Spinei³. În total au fost trasate 25 de secțiuni, dintre care 24 paralele, având lungimi de 26-50 m și lățimi de 1-2 m, precum și o secțiune cu lungimea de 80 m și lățimea de 2 m, perpendiculară pe primele⁴. În aceste trei campanii a fost cercetată o așezare carpică și o necropolă medievală (secolele XIV-XV).

Descrierea săpăturilor

Metodologia de cercetare a fost impusă atât de proiectul beneficiarului, cât și de condițiile din teren. Proiectul propunea decaparea întregii suprafețe pe care se va ridica viitorul Palat de Justiție, până la stratul de pietriș, săpătura fiind ulterior adâncită pe etape până la 6 m.

Deoarece situl nu era înscris în Lista Monumentelor Istorice sau în Repertoriul Arheologic Național, documentația proiectului de investiții nu a prevăzut necesitatea obținerii unui aviz favorabil al Direcției de Cultură și Patrimoniu Național Neamț ori asistența de specialitate impusă de lege pentru zonele protejate. Prin urmare, lucrările de construcție au fost demarate fără asistență arheologică, acestea fiind sistate odată cu semnalarea primelor vestigii.

Până la stoparea lucrărilor fuseseră realizate patru excavații, notate ulterior de noi cu litere (A, B, C și D). În urma decapării mecanice a acestor suprafețe până la stratul de pietriș, aflat la 0,60-1,00 m adâncime, în casele A și B nu au mai putut fi realizate decât observații privind stratigrafia verticală a sitului, în timp ce caseta D – complet deranjată de șanțurile realizate pentru cablurile electrice și gropile cu resturi menajere – nu a oferit date concludente. În momentul descoperirii primelor complexe arheologice, constructorul începuse decaparea mecanică a casei C, aflată în zona de nord a sitului. După reluarea lucrărilor în prezența personalului de specialitate, săpăturile din suprafața menționată s-au realizat manual.

În suprafața rămasă, în funcție de condițiile din teren, au fost trasate 18 case, cu dimensiuni variabile (între 20 și peste 200 m²). Toate au fost împărțite în carouri cu laturile de 2 x 2 m.

² A. Nițu, I. Zamoșteanu, M. Zamoșteanu, *Sondajele de la Piatra Neamț*, în *MCA*, VI, 1959, p. 370; C. Matasă, I. Zamoșteanu, M. Zamoșteanu, *Săpăturile de la Piatra Neamț*, în *MCA*, VII, 1961, p. 344-346.

³ V. Spinei, *Necropola medievală de la Piatra Neamț - Dărmănești*, în *MemAntiq*, I, 1969, p. 215-225; Idem, *Cercetările arheologice de la Piatra Neamț - Dărmănești*, în *Danubius*, VI-VII, 1972-1973, p. 21-27.

⁴ Idem, *Necropola medievală ...*, în *loc. cit.*, p. 215.

Caseta 1

Suprafața: 20 m² (4 x 5 m).

Amplasată în zonă centrală, a fost deschisă pentru cercetarea unei vetre apărută în profil în urma excavărilor mecanice. Resturile vetrei apăreau la 0,45 m adâncime și se întindeau pe o lungime de circa 1 m. Din jurul vetrei fuseseră adunate mai multe fragmente ceramice. Caseta 1 a fost săpată manual integral.

Stratigrafia:

- 0-0,40 m adâncime, strat de culoare neagră, mazăros, fără resturi arheologice;
- 0,40-0,60 m adâncime, strat negru-cenușiu, cu aceeași structură ca și cel superior, dar conține și resturi arheologice (fragmente ceramice, resturile vetrei);
- 0,60-0,70/0,75 m adâncime, strat de culoare gri ce conținea numeroase fragmente ceramice și care suprapunea nivelul de pietriș.

Vatra fusese distrusă din vechime. În apropierea vetrei, la 2,50 m spre sud, în zona excavată mecanic, a fost interceptat fundul unei gropi. În umplutura ei au fost descoperite fragmente ceramice aparținând unui vas lucrat cu mâna, fragmente dintr-o amforă și din alte vase lucrate la roată, cărbune și bucăți de lut ars.

Caseta 2

Suprafața: 200 m² (10 x 20 m); orientarea: nord-sud.

A fost amplasată în colțul de nord-est al suprafeței afectate de proiect. Aceasta casetă a fost decapată mecanic până la adâncimea de 0,40 m. După înlăturarea stratului vegetal și a celui următor, ambele având culoare neagră și o structură mazăroasă, fiind lipsite de materiale arheologice, pe întreaga suprafață a casei a apărut un strat galben cu mult pietriș în amestec, de asemenea steril, excepție făcând o zonă de circa 2 m² în care se observa o aglomerare de pietre de dimensiuni mai mari. În această situație s-a hotărât trasarea, în cadrul casei, a două șanțuri de-a lungul profilelor lungi, cel dinspre profilul de vest suprapunând și zona cu aglomerarea de pietre.

În șanțul dinspre profilul de est (S.1), după săparea a încă 0,10-0,15 m s-a ajuns pe stratul de pietriș.

În cazul celui de-al doilea șanț (S.2) situația s-a prezentat la fel, excepție făcând aglomerarea de pietre. Din păcate, această aglomerare, denumită Complexul 4 (Cx. 4), a fost parțial distrusă de un cablu. Cel mai probabil este vorba despre o groapă. Dintre pietrele de dimensiuni mari au fost recoltate numeroase fragmente ceramice cenușii lucrate la roată. Cea mai importantă cantitate de ceramică s-a descoperit între 0,70-0,80 m adâncime. Cx. 4 se adâncea până la 0,80 m și avea suprafața păstrată de 1 x 1,5 m.

Caseta 3

Suprafața: 260 m² (13 x 20 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată la 2 m nord de Cas. 1 și la 2 m vest de Cas. 2 și Cas. D. Până la 0,40 m adâncime s-a decapat mecanic. Pe latura de sud a fost dezvelit cablul electric care traversa și Cas. 2, dar și o groapă săpată și umplută recent, precum și gropi rămase în urma smulgerii rădăcinilor pomilor din livadă.

Întreaga suprafață a casetei a fost decapată. În interiorul ei au fost trasate mai multe șanțuri, cu martori stratigrafici între ele, ulterior demontați. Primele două, paralele cu profilul de est, au avut lățimea de 4 m fiecare, între ele fiind lăsat un martor stratigrafic de 0,50 m. Alte șanțuri, cu lățimea de 2 m, au fost trasate perpendicular pe acestea. Schimbarea orientării șanțurilor a fost impusă de intervențiile recente întâlnite în partea de sud și sud-est a casetei.

Stratigrafia:

- 0-0,40 m adâncime, nivel vegetal;
- 0,40-0,80/0,90 m adâncime, strat brun-gălbui, cu pietre în compoziție și foarte puține materiale arheologice;
- sub 0,80/0,90 m adâncime, nivelul de pietriș.

Singurul complex arheologic a fost identificat pe traseul S. 4, la 0,40 m adâncime, la partea superioară a nivelului brun-gălbui și constă într-o vatră păstrată parțial. Avea formă rectangulară, cu latura de circa 0,60 m. Parțial s-a păstrat și gardina, înălțimea rămasă fiind de 0,10 m. Crusta de la suprafața vetrei avea grosimea de 0,06 m. Vatra era înclinată spre nord-vest. În zona vetrei, pe o suprafață de circa 1,5 x 1,5 m, erau mai multe fragmente de chirpici împrăștiate. În apropierea vetrei s-au găsit un cuțit și un fragment de fibulă.

Caseta 4

Suprafață: 285 m² (15 x 19 m); orientarea: est-vest.

A fost amplasată la 6 m vest față de Cas. 1 și la 2 m sud față de Cas. 3. Pe latura de sud și spre colțul de sud-est, la circa 1 m distanță, se află Cas. A. Din cauza unor intervenții recente, caseta este ușor asimetrică spre colțul de nord-vest. Colțul de nord-est a fost și el deranjat de o groapă modernă. Decaparea s-a făcut cu mijloace mecanizate, până la 0,30/0,40 m adâncime, în funcție de configurația terenului. Și grosimea depunerii de deasupra stratului de pietriș are grosimi variabile, între 0,50 și 0,80 m, mai gros în partea de est și mai subțire spre sud-vest.

Stratigrafia:

- 0-0,20/0,30 m adâncime, nivel vegetal;
- 0,20/0,30-0,60 m adâncime, uneori coborând și până la 0,80 m adâncime, nivel negru, măzăros, fără materiale arheologice; denivelările sunt cauzate de existența în trecut a unor arbuști, situația fiind întâlnită și în alte zone cercetate.
- 0,30-0,50/0,60 m adâncime, în zonele unde nu există acele intruziuni provocate de rădăcini, se păstrează un nivel gri, cu o structură măzăroasă,

bogat în fragmente ceramice, care a fost întâlnit din loc în loc doar în Cas. 1, Cas. 4 și Cas. C.

Au fost surprinse resturile a trei vetre, două în suprafață, iar una la baza profilului de est.

Vatra 1 (Cas. 4), identificată pe latura de vest, slab conservată, a fost descoperită la adâncimea de 0,40 m. Peste un strat de pietre de dimensiuni mici (0,03-0,04 m) se păstrează din loc în loc un strat subțire de lut ars.

Suprafața păstrată era de 0,65 x 0,40 m. Crusta avea o grosime de 0,01-0,02 m, iar împreună cu stratul de pietre avea 0,07-0,08 m grosime.

Vatra 2 (Cas. 4), identificată spre colțul de nord-vest, a fost descoperită la adâncimea de 0,40 m. Avea formă rectangulară, cu colțurile rotunjite. Crusta se mai conserva parțial și avea grosimea de 0,01 m. În cea mai mare parte, vatra se prezenta sub forma unei mase compacte de culoare cărămizie, având grosime de până la 0,10 m.

Vatra 3 (Cas. 4) a fost surprinsă la baza profilului de est, deasupra stratului de pietriș, pe o lungime de 0,30 m și avea grosimea de 0,04-0,05 m.

Caseta 5

Suprafața: 48 m² (4 x 12 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată la vest de Cas. C, fiind lăsat între acestea un martor stratigrafic cu lățimea de 2 m. A fost decapată mecanic până la adâncimea de 0,40 m.

Stratigrafia:

- 0-0,50 m adâncime, nivel vegetal, având culoare neagră, fiind străpuns de rădăcini și având numeroase materiale arheologice în compoziție;
- 0,50-0,70 m adâncime, nivel gri, sărac în materiale arheologice.

Cele mai multe vestigii (fragmente ceramice, osteologice, dar și câteva bucăți de zgură de fier) au fost găsite la adâncimea de 0,40-0,50 m.

Caseta 6

Suprafața: 96 m² (4 x 24 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată în continuarea Cas. 5, pe același ax, între cele două casete fiind lăsat un martor stratigrafic de 0,50 m lățime. Situația stratigrafică nu diferă foarte mult față de Cas. 5, cu mențiunea că spre capătul de vest stratul de pământ se subțiază, nivelul de pietriș fiind identificat la 0,20 m.

Stratigrafia:

- 0-0,40/0,50 m adâncime, strat vegetal, străbătut de numeroase rădăcini, dar conținând și fragmente ceramice;
- 0,50-0,70 m adâncime, nivel galben, fără materiale arheologice;
- sub 0,70 m adâncime strat de pietriș.

În dreptul caroului 4 a fost identificat un prag. În acea zonă stratul de pietriș urcă brusc circa 0,20 m, continuând apoi să urce treptat până spre capătul de vest al casetei.

Caseta 7

Suprafața: 34 m² (8,5 x 4 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată la sud de Cas. C, paralelă cu aceasta, între ele fiind lăsat un martor stratigrafic de 1 m lățime, prin aceasta încercând să cercetăm zona rămasă nederanjată de intervenții recente dintre casetele C, 3 și 4.

- 0-0,50 m adâncime, nivel vegetal, cu materiale arheologice în compoziție;
- 0,50-0,70/0,80 m, strat gri, având în compoziție pietricele și puține materiale arheologice;
- sub 0,70/0,80 m adâncime apare stratul de pietriș.

Caseta 8

Suprafața: 16 m² (2 x 8 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată la sud de Cas. 5, la o distanță de circa 7 m. În această zonă, stratul de pietriș este mai sus, la circa 0,40 m adâncime, astfel că după decaparea mecanică au mai rămas de săpat manual maxim 0,20 m. Au fost descoperite foarte puține materiale arheologice, în special oase. Spre capătul de vest al casetei a fost identificată o groapă, a cărei umplutură consta în pământ negru, afânat și fără resturi arheologice, care rezultase probabil în urma extragerii rădăcinii unui copac.

Caseta 9

Suprafața: 16 m² (2 x 8 m); orientarea: est-vest.

A fost amplasată la 6 m sud de Cas. 8, paralelă cu aceasta. După săparea a circa 0,10 m s-a ajuns la stratul de pietriș. Au fost descoperite foarte puține materiale arheologice.

Caseta 10

Suprafața: 36 m² (2 x 18 m); orientarea: nord-sud.

A fost trasată perpendicular pe Cas. 8 și 9. După săparea a 0,10 m s-a ajuns la stratul de pietriș, fiind descoperite foarte puține materiale arheologice.

Caseta 11

Suprafața: 36 m² (2 x 18 m); orientarea: nord-sud.

A fost trasată paralel cu Cas. 10, la 8 m vest de aceasta. După săparea a 0,10 m s-a ajuns la stratul de pietriș, fiind descoperite foarte puține materiale arheologice.

Caseta 12

Suprafața: 49 m² (7 x 7 m).

A fost deschisă în partea de sud-vest a suprafeței cercetate, cu scopul dezvelirii Complexului 1 (Cx. 1). După îndepărtarea nivelului vegetal, la 0,30 m adâncime, s-a constatat existența unui strat cenușiu deschis în care s-au găsit fragmente ceramice. Ultimul nivel, cel negricios, se îmbină cu pietre. Deși pe alocuri este pietros, s-au descoperit numeroase fragmente ceramice.

La 0,50 m adâncime, spre sud-est, a fost dezvelită o vatră (Cx. 1), parțial afectată de cupa excavatorului. După degajarea întregii zone s-a putut observa că este vorba despre un cuptor. Atât vatra, cât și cupola s-au păstrat în stare fragmentară. Vatra, păstrată circa trei sferturi, avea formă dreptunghiulară, cu laturile de 0,90 x 0,65 m, iar grosimea de 0,30 m.

Din cuptor s-a păstrat foarte puțin. *In situ* au mai fost descoperite doar două segmente de formă semicirculară din cupolă. Diametrul pare să fi fost de circa 1,40-1,50 m. La nord-vest și la nord-est de cuptor se observă două aglomerări cu resturile unor alte structuri din lut ars, amestecate cu pământ nears, cel mai probabil acestea provenind de la cuptorul cercetat în campaniile 1957-1958, pe latura de sud a lor fiind observată și marginea unei secțiuni vechi.

Caseta 13

Suprafața: 192 m² (8 x 24 m); orientarea: nord-sud.

A fost deschisă în partea de vest a suprafeței cercetate, la 2 m nord de Cas. 12 și 4 m sud de Cas. 6. Suprafața dintre Cas. 13 și Cas. 11 a fost excavată până la pietriș (încă din primele zile), fără a se putea face observații de natură arheologică.

Despre o stratigrafie în această zonă nu se poate vorbi, deoarece aici au fost efectuate și cercetările din anii 1957-1958 și 1968, cea mai mare parte a suprafeței fiind investigată. Astfel că peste tot, sub nivelul vegetal actual, gros de circa 0,20 m, a fost descoperit un nivel negru, cu multe pietre în amestec, fragmente ceramice și osteologice. Aici este zona în care a fost cercetată și necropola medievală. În urma săpăturilor efectuate în 2012 s-a putut constata că scheletele dezvelite anterior fuseseră lăsate în loc, fiindu-le luat doar inventarul. Totodată au fost identificate și morminte ce nu mai fuseseră descoperite anterior. Cele mai multe morminte au fost descoperite la 0,60-0,70 m adâncime, unde apare și nivelul de pietriș. Cele „noi” se aflau la adâncimi mai mari, de până la 0,85 m, gropile acestora fiind săpate chiar și 0,20 m în stratul de pietriș. În Cas. 13 au fost descoperite 16 morminte, dintre care trei duble. Printre morminte, dar și în umplutura gropilor au fost descoperite numeroase fragmente ceramice de factură carpică. Nu a fost identificată ceramică medievală. În carourile I-III, pe latura de nord, unde stratul de pietriș este mai sus, direct sub nivelul negru, au fost identificate patru secțiuni din anul 1968, acestea fiind ușor adâncite în pietriș. În celelalte zone, unde stratul de argilă era mai consistent,

săpătura s-a oprit la limita superioară a acestuia, fără a se adânci în el, astfel că alte secțiuni nu au mai putut fi observate decât într-un singur caz (lângă mormântul 18). În casetă au fost interceptate și resturile unei vetre carpice.

Caseta 14

Suprafața: 32 m² (4 x 8 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată la vest de Cas. 13, între acestea fiind lăsat un martor de 0,75 m. Scopul a fost acela de a cerceta spațiul rămas între Cas. 13 și stradă. În perimetrul ei a fost interceptată și rădăcina unui copac. Sub nivelul vegetal actual (gros de circa 0,20 m), apare un strat de pământ negru, ce conținea ceramică, fragmente osoase, dar și mici bucăți de argilă, provenită cel mai probabil în urma intervențiilor ulterioare. Pe capătul de vest a fost intersectat un șanț al unui cablu electric, acesta fiind paralel cu gardul.

Caseta 15

Suprafața: 32 m² (4 x 8 m); orientarea: est-vest.

Plasată la sud de Cas. 14, la 2 m de aceasta, distanța fiind impusă de prezența unor rădăcini, și la 0,75 m vest de Cas. 13.

Stratigrafia nu diferă față de cea din Cas. 14. În colțul de nord-est a fost descoperită o groapă umplută cu pământ negru, pietre de mari dimensiuni (0,20-0,30 m) și numeroase fragmente ceramice carpice, unele de mari dimensiuni. Groapa avea formă circulară, cu diametrul de 1,10 m și se adâncea circa 0,50 m în stratul de pietriș. Pe întreaga suprafață a casetei s-a săpat până la 0,70 m adâncime, unde s-a ajuns pe stratul de pietriș sau argilă. Pe mijlocul casetei, în jumătatea de est, a fost descoperit un mormânt (M. 20) a cărui groapă se adâncea până la 0,85 m. În capătul de vest a fost interceptat același deranjament modern ca și în Cas. 14.

Caseta 16

Suprafața: circa 45 m² (lungimea: 15 m; lățimea: 2-4 m); orientarea: nord-sud.

A fost trasată la vest de Cas. 13, păstrându-se martorul de 0,75 m. Are formă aproximativ trapezoidală, trasarea ei fiind condiționată de gardul existent. Până la 0,30 / 0,40 m adâncime a fost decapată mecanic. Ca și în celelalte case, până la această adâncime nu au fost descoperite materiale arheologice, întreaga zonă fiind răscolită de rădăcinile copacilor, dar și de săpăturile vechi. Sub 0,40 adâncime au început să apară materiale arheologice: ceramică, oase de animale, dar și morminte. Au fost descoperite șapte schelete, la adâncimi cuprinse de 0,60-0,70 m.

Caseta 17

A fost trasată între Cas. 15 și Cas. 16. A mai fost lăsat doar un singur martor stratigrafic, cel dinspre Cas. 13, lat de 0,75 m. Situația stratigrafică este identică cu cea din casele învecinate. În cuprinsul ei au fost descoperite trei morminte, dintre care unul dublu. Capătul de vest a fost deranjat de un șanț pentru îngroparea unor cabluri electrice.

Caseta C

Suprafața: 77 m² (7,70 x 10 m); orientarea: est-vest.

A fost trasată pe latura de nord a suprafeței pe care urmează a se ridica viitorul palat de justiție, în apropierea proprietății private din apropiere. În apropierea colțului de nord-est se afla și un stâlp. Suprafața rămasă între Cas. C și limita de proprietate era acoperită cu copaci, rădăcinile acestora afectând și marginea de nord a casei.

Stratigrafie:

- 0-0,40 m adâncime, nivel vegetal, fără materiale arheologice;
- 0,40-0,80 m, nivel de culoare gri, mătăros, bogat în materiale arheologice, în special ceramică;
- 0,80-0,90/1,00 m, strat de culoare gri, cu foarte multe pietricele în amestec și cu puține materiale arheologice;
- sub 0,90/1,00 m strat compact de pietriș.

Complexul 2

La baza profilului de est din Cas. A a fost surprinsă parțial o groapă în care se găseau pietre de dimensiuni medii și numeroase fragmente ceramice, atât lucrute la roată, cât și cu mâna. Suprafața surprinsă era de circa 1 m².

Catalogul mormintelor

Mormântul 1

Cas. 13; adâncimea: 0,65 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este relativ bună, cu toate că scheletul s-a păstrat parțial, constatându-se prezența: cutiei craniene căzută ușor spre stânga; a membrilor superioare, dar parțial și cu brațul drept deranjat; a claviculelor; a vertebrelor și a coastelor de pe partea dreaptă; a părții drepte a bazinului; a femurului drept; a tibiei și a peroneului membrului inferior stâng. Lungimea păstrată: 1,48 m.

Groapa defunctului a fost săpată până la nivelul lutului galben, putându-se observa conturul acesteia.

Inventar: un cui, găsit la prelevarea oaselor, sub calota craniană.

Mormântul 2

Cas. 13; adâncimea: 0,53 m.

Copil; înhumare; orientarea: vest-est.

Stare de conservare a oaselor este una modestă din cauza vârstei fragede a defunctului. S-au păstrat doar: craniul spart *in situ*; membrul superior drept în totalitate, cu palma adusă pe bazin; câteva coaste și un mic fragment din osul bazinului. Lungimea păstrată: 0,57 m.

Groapa defunctului a fost săpată până la pietriș, putându-se observa conturul acesteia.

Fără inventar.

Mormântul 3

Cas. 13; adâncimea: 0,60 m.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este una destul de modestă, constatându-se prezența: calotei craniene cu mandibula alunecată spre piept; a membrilor superioare cu palmele aduse pe bazin și a membrilor inferioare cărora le lipsesc epifizele. Vertebrele și coastele nu s-au mai păstrat. Lungimea păstrată: 1,10 m.

Inventar: doi cercei găsiți la prelevarea oaselor, sub și în calota craniană.

Mormântul 4

Cas. 13; adâncimea: 0,91 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este bună, putându-se observa: cutia craniană alunecată spre stânga; membrele superioare cu palmele aduse pe bazin; coastele; vertebrele; claviculele și membrele inferioare în totalitate.

Groapa defunctului a fost săpată în nivelul de lut galben, putându-se urmări conturul acesteia pe o lungime de aproximativ 2,20 m și o lățime de circa 1,00 m.

Inventar: cinci nasturi globulari, doi fiind descoperiți în zona gâtului, iar unul pe calota craniană, în timp ce alți doi au fost găsiți în zona bazinului. Două monede, ambele găsite în palmă. De asemenea, s-a putut constata și prezența unei verigi, dar care nu a putut fi prelevată din cauza stării avansate de oxidare. Totodată, între membrele inferioare ale defunctului s-a descoperit, ca urmare a perforării nivelului carpic, o fibulă.

Mormântul 5

Cas. 13; adâncimea: 0,68 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este foarte bună, putându-se observa: craniul în totalitatea sa, care era alunecat spre piept; membrele superioare ce

sunt întinse pe lângă corp, mai puțin antebrațul stâng găsit între bazin și femur; coastele, vertebrele, dar parțial și membrele inferioare, însă acestora le lipsesc epifizele și parțial tibiile.

Groapa defunctului a fost săpată până la nivelul lutului galben, putându-se observa conturul acesteia.

Inventar: trei nasturi globulari în zona gâtului și a pieptului, precum și o jumătate de nasture globular în zona craniului. De asemenea, s-a putut observa prezența unei verigi, dar care nu a putut fi prelevată din cauza stării avansate de degradare.

Mormântul 6

Cas. 13; adâncimea: 0,75 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare o oaselor este foarte bună, putându-se observa: cutia craniană în totalitatea sa și alunecată spre dreapta; membrele superioare cu palmele aduse pe piept, coastele, vertebrele; oasele bazinului, precum și membrele inferioare. Lungimea păstrată: 1,80 m.

Groapa defunctului, cu o lățime de 0,90 m și o lungime de 2,00 m, a fost săpată și în nivelul de pietriș, putându-se observa foarte bine conturul acesteia.

Inventar: un nasture globular în zona gâtului; o monedă în partea dreaptă, între coaste; o foarfecă în zona șoldului drept; o verigă, posibil cercel, sub calota craniană.

Mormântul 7

Cas. 13; adâncimea: 0,83 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare o oaselor este bună, putându-se observa: craniul alunecat spre dreapta; membrele superioare cu palmele aduse pe bazin; coastele, vertebrele; claviculele; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin oasele labelor picioarelor.

Conturul gropii defunctului s-a putut observa pe o lungime de 1,60 m și o lățime de 0,70 m.

Fără inventar.

Mormântul 8

Cas. 13; adâncimea: 0,93 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare o oaselor este bună, constatându-se prezența: craniului alunecat spre dreapta; a membrilor superioare cu palmele aduse pe bazin; a coastelor; a vertebrelor; a claviculelor, a oaselor bazinului și a membrilor inferioare, mai puțin partea inferioară a femurelor și oasele labei piciorului drept.

Groapa în care a fost depus defunctul se adâncește cu circa 0,10 m în lutul galben. Conturul ei a putut fi urmărit pe o lungime de 1,90 m și o lățime de 0,60 m.

Fără inventar.

Mormântul 9

Cas. 13.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Mormântul a fost cercetat parțial, acesta fiind în mare parte distrus în timpul primelor excavări. S-au mai păstrat: craniul, alunecat spre piept și spart *in situ*; claviculele; parțial membrele superioare, vertebrele și câteva coaste.

Fără inventar.

Mormântul 10

Cas. 13; adâncimea: 0,60 m.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este bună, putându-se constata: craniul, mai puțin partea frontală a cutiei craniene; membrele superioare în totalitatea lor, fiind cu palmele aduse pe bazin; vertebrele; coastele; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin extremitățile inferioare ale tibiilor și labela picioarelor.

Fără inventar.

Mormântul 11

Cas. 13; adâncimea: 0,50 m.

Copil; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a scheletului este una destul de precară din cauza vârstei fragede a defunctului. Din acest motiv s-au putut observa doar: calota craniană, mai puțin partea frontală a acesteia; membrul superior stâng, dar fără o parte din antebraț; coastele din partea stângă; câteva vertebre inferioare; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin oasele labei piciorului drept.

Fără inventar.

Mormântul 12

Cas. 13; adâncimea: 0,60 m.

Adult; înhumare; împreună cu *M. 13* formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de bună, păstrându-se: cutia craniană integral, căzută spre stânga, cu mandibula alunecată spre piept; membrele superioare aduse pe lângă corp, dar cu antebrațul și brațul stâng suprapus de membrul superior drept al *M. 13*; vertebrele; coastele; oasele bazinului și membrul inferior, mai puțin partea inferioară a tibiei și a labei piciorului drept.

Fără inventar.

Mormântul 13

Cas. 13; adâncimea: 0,60 m.

Adult; înhumare; împreună cu **M. 12** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de bună, observându-se: craniul în totalitatea sa, membrele superioare cu palmele aduse în zona bazinului; vertebrele; coastele; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin laba piciorului drept. Se suprapune parțial cu membrul superior drept al **M. 12**.

Fără inventar.

Mormântul 14

Cas. 13; adâncimea: 0,65 m.

Adult; înhumare; împreună cu **M. 15** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de bună, consemnându-se prezența: craniului îndreptat spre stânga; a claviculelor; a vertebrelor; a coastelor; a membrilor superioare cu palmele aduse în zona bazinului; a oaselor bazinului și a membrilor inferioare, mai puțin epifizele tibiilor și labele picioarelor.

Fără inventar.

Mormântul 15

Cas. 13; adâncimea: 0,65 m.

Adolescent; înhumare; împreună cu **M. 14** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de precară din cauza vârstei fragede a defunctului. Astfel, s-au putut observa: craniul îndreptat spre dreapta și cu partea frontală a calotei craniene destul de precar conservată; membrele superioare aduse în zona bazinului; vertebrele; coastele; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin tibia dreaptă și labele picioarelor.

Fără inventar.

Mormântul 16

Cas. 13; adâncimea: 0,60 m.

Adult; înhumare; împreună cu **M. 17** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de bună, observându-se: craniul căzut spre stânga și cu mandibula alunecată spre aceeași parte; membrele superioare cu palmele aduse în zona bazinului; coastele; vertebrele; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin oasele labei piciorului drept.

Fără inventar.

Mormântul 17

Cas. 13; adâncimea: 0,60 m.

Adult; înhumare; împreună cu **M. 16** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de bună, în urma cercetării mormântului consemnându-se prezența: craniului căzut spre stânga, cu mandibula alunecată spre umărul stâng; a membrilor superioare cu palmele aduse în zona bazinului; a coastelor; a vertebrelor; a oaselor bazinului precum și a membrilor inferioare, mai puțin epifiza tibiei și oasele labei piciorului stâng.

Fără inventar.

Mormântul 18

Cas. 13; adâncimea: 0,70 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este bună, constatându-se prezența: craniului alunecat spre dreapta; a membrilor superioare, cu palma dreaptă pe bazin, iar cea stângă alunecată sub femur; a vertebrelor inferioare și a membrilor inferioare în totalitatea lor.

Pe alocuri s-au putut observa resturile sicriului în care a fost depus defunctul.

Fără inventar.

Mormântul 19

Cas. 13.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Mormântul a fost cercetat parțial, acesta fiind în mare parte distrus în urma primelor excavări. În aceste condiții, s-au putut observa doar: craniul, alunecat spre stânga și spart *in situ*; parțial membrele superioare; coastele; vertebrelor; oasele bazinului și capetele femurale.

Inventar: o cataramă de fier.

Mormântul 20

Cas. 15; adâncimea: 0,85 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este destul de bună, observându-se: cutia craniană; vertebrelor; coastele; membrele superioare cu palmele aduse în zona bazinului; oasele bazinului și membrele inferioare, mai puțin metatarsienele și falangele piciorului drept.

Inventar: patru nasturi globulari în zona gâtului, sub osul occipital.

Mormântul 21

Cas. 15; adâncimea: 0,60 m.

Copil; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este foarte precară din cauza vârstei fragede a defunctului. S-au putut observa: partea inferioară a calotei craniene și câteva fragmente din maxilar; coastele; vertebrele; membrele superioare, mai puțin oasele palmelor; oasele bazinului și femurul, precum și epifiza tibiei piciorului stâng.

Fără inventar.

Mormântul 22

Cas. 16; adâncimea: 0,70 m.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este satisfăcătoare, observându-se: craniul în totalitatea sa; membrele superioare cu palmele aduse pe bazin, dar cu antebrațul stâng alunecat, dispus de-a lungul corpului; vertebrele slab conservate; coastele; oasele bazinului și membrele inferioare cu tibia stângă ruptă din vechime și dislocată.

Inventar: o monedă descoperită pe a treia vertebră a coloanei lombare.

Mormântul 23

Cas. 16; adâncimea: 0,60 m.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este satisfăcătoare, constatându-se prezența; craniului aflat într-o stare fragmentară; a membrilor superioare cu palmele aduse în zona bazinului; a vertebrelor; a coastelor; a oaselor bazinului și a membrilor inferioare, mai puțin tibiile fibulele și oasele labelor picioarelor.

Fără inventar.

Mormântul 24

Cas. 16; adâncimea: 0,60 m.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este precară. De asemenea, mormântul a fost cercetat anterior, multe oase fiind deranjate și păstrate într-o stare fragmentară. S-au putut constata: craniul aflat într-o stare fragmentară; vertebrele superioare; coastele din partea dreaptă; membrele superioare păstrate într-o formă fragmentară și cu oasele palmelor adunate între coaste și antebraț; oasele bazinului aflate într-o stare fragmentară și membrele inferioare, mai puțin epifizele, tibia stângă și oasele labelor picioarelor.

Fără inventar.

Mormântul 25

Cas. 16; adâncimea: 0,63 m.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este precară, observându-se: craniul în totalitatea sa, dar spart *in situ*; membrele superioare aduse pe lângă corp; coastele; vertebrele; oasele bazinului și membrele inferioare, dar numai femurele.

Fără inventar.

Mormântul 26

Cas. 16; adâncimea: 0,80 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este bună, în urma cercetării mormântului identificându-se: craniul flexat spre stânga, cu mandibula alunecată spre piept; membrele superioare cu palmele aduse pe bazin; coastele; vertebrele; oasele bazinului și membrilor inferioare, mai puțin tibia și peroneul membrului stâng.

Conturul gropii defunctului s-a putut observa pe o lungime de 2,00 m și o lățime de 0,90 m.

Inventar: doi nasturi globulari descoperiți în zona bazinului.

Mormântul 27

Cas. 16.

Adolescent; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este relativ bună, oasele scheletului fiind păstrate parțial. În aceste condiții s-au putut constata: craniul alunecat spre piept; membrele superioare cu palmele aduse pe bazin, mai puțin humerus-ul stâng; coastele; vertebrele și membrele inferioare, dar fără tibii, peronee și oasele labelor picioarelor.

Conturul gropii defunctului s-a putut observa pe o lungime de 1,20 m și o lățime de 0,40 m.

Fără inventar.

Mormântul 28

Cas. 17.

Copil.

Starea de conservare a mormântului este precară, acesta fiind deranjat. În consecință, s-a putut consemna doar prezența calotei craniene.

Fără inventar.

Mormântul 29

Cas. 17; -0,75 m.

Adolescent (?); înhumare; orientare V-E.

Starea de conservare a oaselor este bună, însă mormântul a fost cercetat anterior căci o parte considerabilă de oase din zona abdomenului și a bazinului nu se mai află în conexiune anatomică. În urma cercetării arheologice s-au putut consemna prezența: craniului îndreptat spre stânga și cu mandibula alunecată spre umărul stâng; a membrilor superioare, dar fără epifize și adunate la un loc în zona pieptului; a coastelor ce au fost deranjate anterior; a vertebrelor, mai puțin cele din zona lombară ce lipsesc; a oaselor bazinului ce se păstrează într-o stare fragmentară și membrele inferioare, mai puțin membrul inferior drept.

Inventar: un inel găsit în zona bazinului, la curățarea defunctului.

Mormântul 30

Cas. 17; adâncimea: 0,65 m.

Copil; înhumare; împreună cu **M. 31** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este relativ bună, însă mormântul a fost cercetat anterior, o parte considerabilă a oaselor superioare fiind adunate în zona pieptului. În urma cercetării mormântului s-au observat: calota craniană spartă și răvășită; un fragment din mandibulă, dar în zona pieptului; fragmente din membrele superioare; coastele și vertebrele, dar care nu sunt în conexiune anatomică; oasele bazinului păstrate în stare fragmentară și membrele inferioare, mai puțin oaseleabei piciorului drept, care nu se mai păstrează.

Fără inventar.

Mormântul 31

Cas. 17; adâncimea: 0,65 m.

Adult; înhumare; împreună cu **M. 30** formează un mormânt dublu; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este relativ bună, cu toate că mormântul a fost cercetat anterior. S-au constatat prezența: craniului în totalitatea sa, dar spart; a membrilor superioare cu palmele aduse în zona bazinului, mai puțin membrul drept, ce a fost scos anterior și așezat lângă coloană; a coastelor; a vertebrelor; a oaselor bazinului și a membrilor inferioare.

Fără inventar.

Mormântul 32

Cas. 17; adâncimea: 0,85 m.

Adult; înhumare; orientarea: vest-est.

Starea de conservare a oaselor este relativ bună, observându-se: craniul în totalitatea sa, alunecat spre piept; membrele superioare cu palmele aduse în zona bazinului; vertebrele; coastele; oasele bazinului și membrele inferioare.

Inventar: mărele din pastă sticloasă găsite în zona gâtului.

PIATRA-NEAMȚ - DĂRMĂNEȘTI.
RAPPORT DES RECHERCHES ARCHEOLOGIQUES PREVENTIVES
(2012)

Résumé

***Mots clé:** Piatra-Neamț - Dărmănești, établissement carpique, necropole médiévale, recherches archéologiques préventives.*

L'objectif qui se trouve sur le terrain de l'ancienne Ecole Normale des Filles, aux carrefour de la rue le 1er Decembre 1918 et Dărmănești de Piatra-Neamț, la ou durant les 6ème-7ème decennies du siècle passe avaient été recherches un établissement des Carpes ainsi qu'une necropole du Moyen Âge, ont constitue la raison des recherches de prevention a cet endroit.

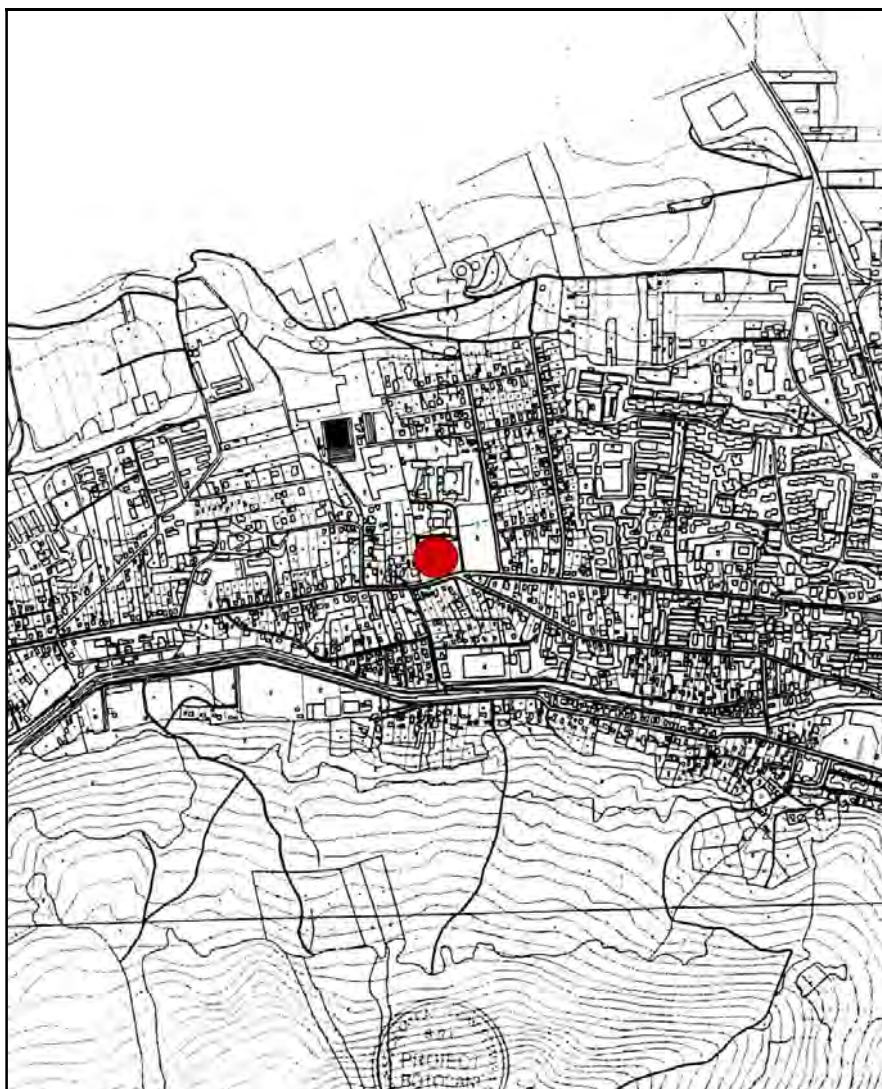
Pour arriver à ce but ont été ouvertes 18 cassettes, mesurant environ 1500 m², a l'intérieur desquelles ont été trouves les vestiges d'un établissement des Carpes (IIème-IIIème siècles d. J.C.), ainsi que 32 tombes appartenant à une necropole du Moyen Âge (XIVème-XVème siècles).

Les vestiges de l'habitation des Carpes ont été signales sur toute la superficie recherchée. Etant detruites en grande partie par le verger occupant ce périmetre, les traces d'habitation représentent des fragments céramiques, des restes oseuses, des atres et des fosses. Ont été aussi découvertes des pièces en métal: deux fragments de fibules et un couteau.

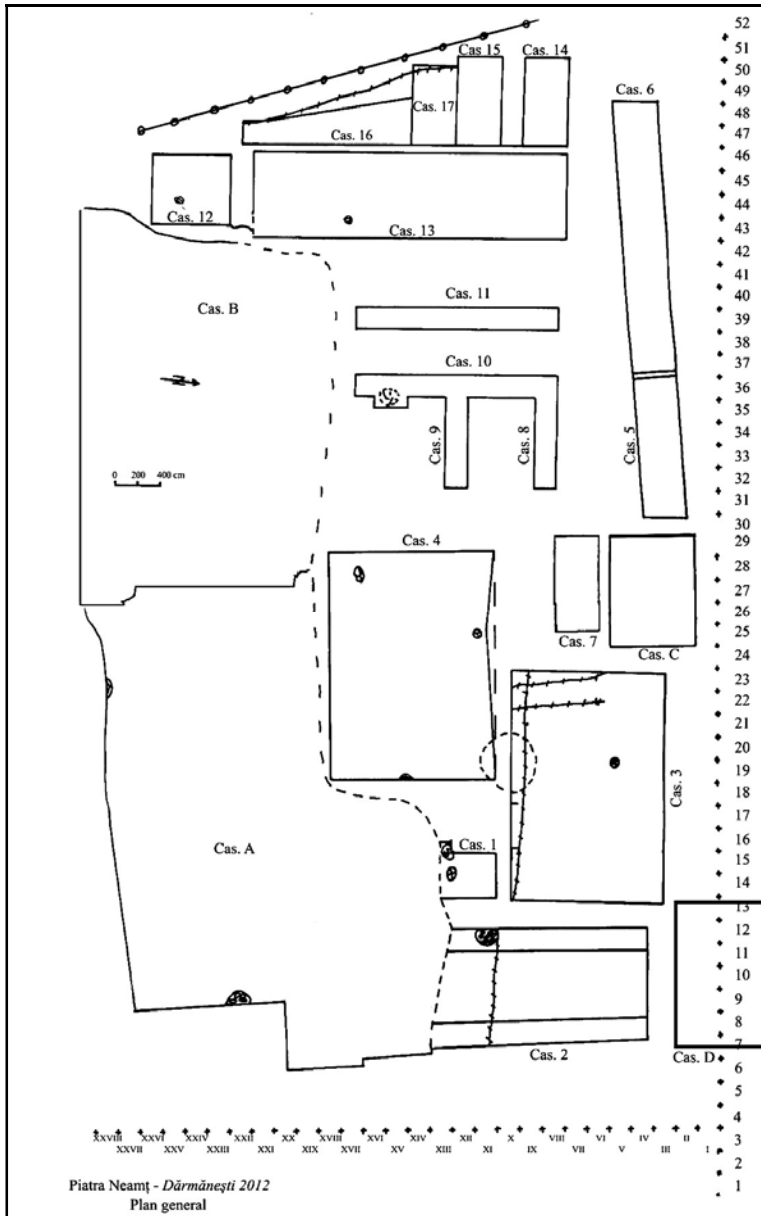
En ce qui concerne la necropole du Moyen Âge, placée dans la partie ouest de la superficie recherchée, tout près de la rue, dans la zone plus haute, ont été mise en évidence 32 tombes, parmi lesquelles quatre étaient doubles. L'inventaire des tombes contenait: des monnaies, des ciseaux, des perles.

LEGENDES DES ILLUSTRATIONS

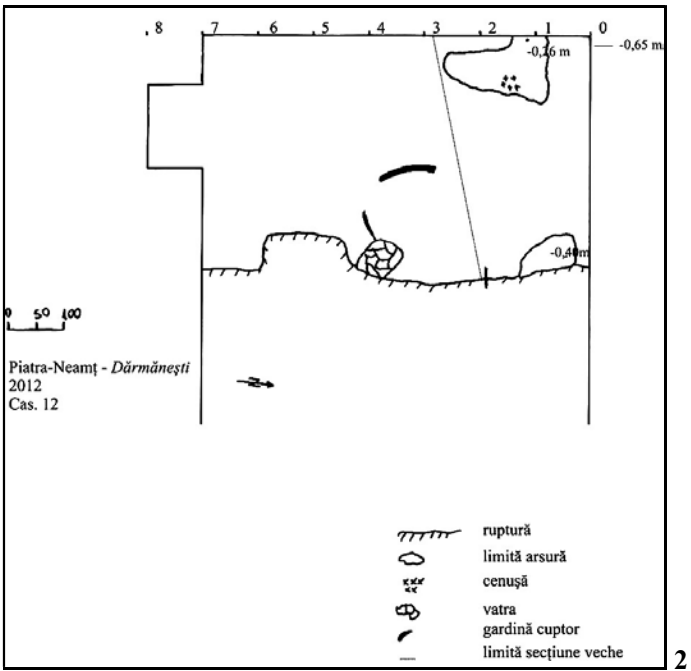
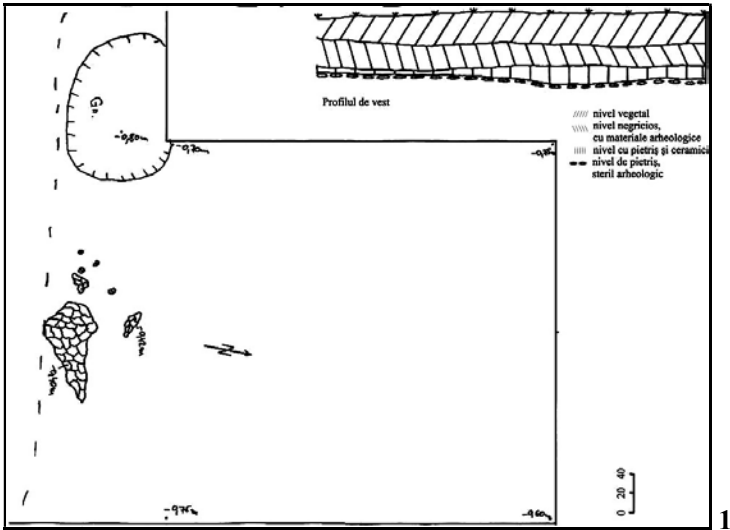
- Pl. 1.** Plan d'encadrement dans la zone.
- Pl. 2.** Plan général des recherches.
- Pl. 3.** 1 – cassette no. 1; 2 – cassette no. 12 et le complexe no. 1.
- Pl. 4.** Cassette no. 13.
- Pl. 5.** 1 – cassette no. 15: le profile du nord (en haut), la fosse des Carpes et la tombe no. 20 (en bas); 2 – les cassettes nos. 16 et 17.
- Pl. 6.** 1, 2 – cassette no. 1.
- Pl. 7.** Cassette no. 3: 1, 2 – aspects de la fouille.
- Pl. 8.** 1 – cassette no. 6; 2 – cassette no. 7.
- Pl. 9.** 1 – cassette no. 8; 2 – cassette no. 9.
- Pl. 10.** 1 – cassette no. 10; 2 – cassette no. 11.
- Pl. 11.** Cassette no. 12: images générales: 1 – vue du soud-ouest; 2 – vue du nord-ouest.
- Pl. 12.** Cassette no. 13: tombes médiévales.
- Pl. 13.** 1 – cassettes no. 15; 2 – cassette no. 16; 3 – cassette no. 17.
- Pl. 14.** 1-4 – Artefactes de l'établissement des Carpes.
- Pl. 15.** Tombes médiévales: 1 – tombe no. 1; 2 – tombe no. 2; 3 – tombe no. 3; 4 – tombe no. 4.
- Pl. 16.** Tombes médiévales: 1 – tombe no. 5; 2 – tombe no. 6; 3 – tombe no. 7; 4 – tombe no. 8.
- Pl. 17.** Tombes médiévales: 1 – tombe no. 9; 2 – tombe no. 10; 3 – tombe no. 11; 4 – tombe nos. 12-13.
- Pl. 18.** Tombes médiévales: 1 – tombe nos. 14-15; 2 – tombe nos. 16-17; 3 – tombe no. 18; 4 – tombe no. 19.
- Pl. 19.** Tombes médiévales: 1 – tombe no. 20; 2 – tombe no. 21; 3 – tombe nos. 22-23; 4 – tombe no. 24.
- Pl. 20.** Tombes médiévales: 1 – tombe no. 25; 2 – tombe no. 26; 3 – tombe no. 27; 4 – tombe no. 29.
- Pl. 21.** Tombes médiévales: 1 – tombe nos. 30-31; 2 – tombe no. 32.
- Pl. 22.** Artefactes en métal en provenant de la zone du necropole: 1 – en provenant de la couche; 2 – tombe no. 5; 3, 4 – tombe no. 6; 5 – tombe no. 20; 6 – tombe no. 22; 7 – tombe no. 26; 8 – tombe no. 29.

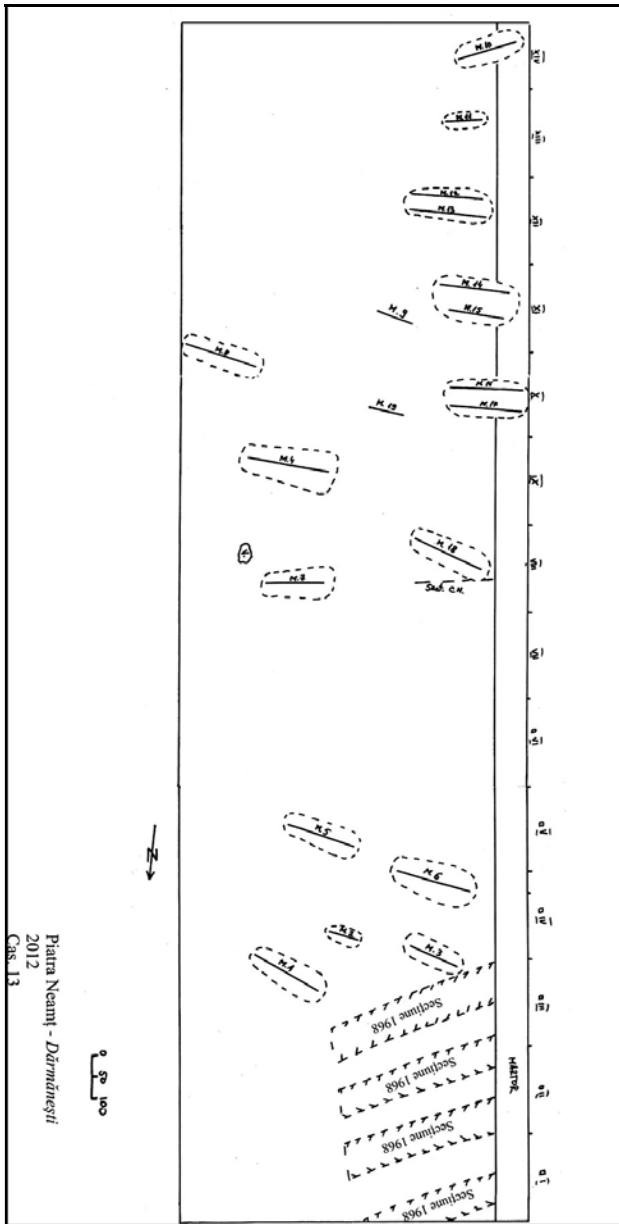
PI. 1. Plan de încadrare în zonă

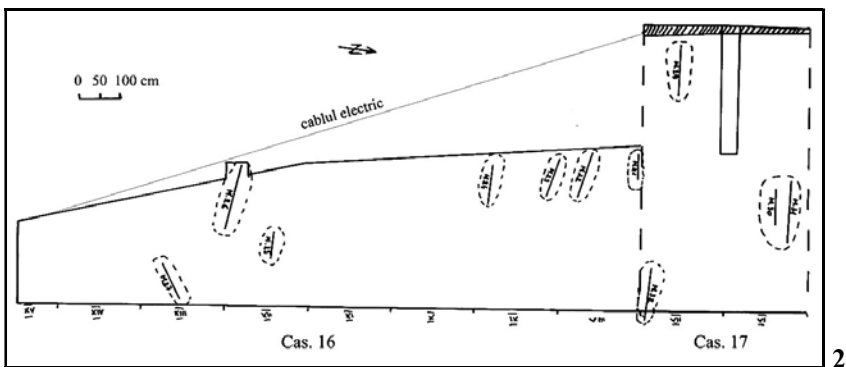
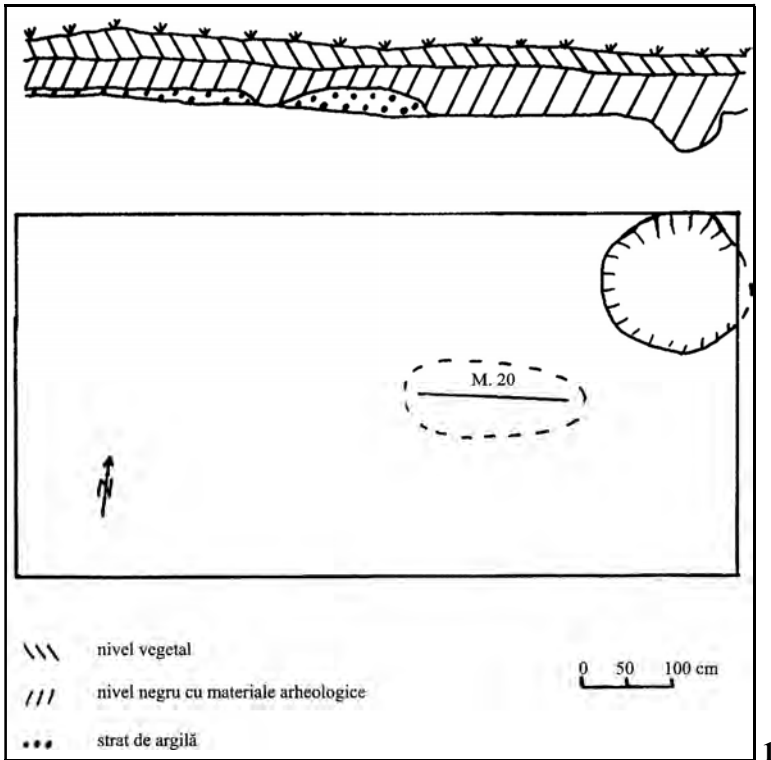
Pl. 2. Planul general al săpăturilor

Pl. 3. 1 – Caseta 1; 2 – Caseta 12 și Complexul 1

Pl. 4. Caseta 13

Pl. 5. 1 – Caseta 15: profilul de nord (sus),
 groapa carpică și Mormântul 20 (jos); 2 – Casetele 16 și 17

Pl. 6. 1, 2 – Caseta 1

1

2

Pl. 7. Casetă 3: 1, 2 – aspecte din timpul săpăturii

Pl. 8. 1 – Caseta 6; 2 – Caseta 7

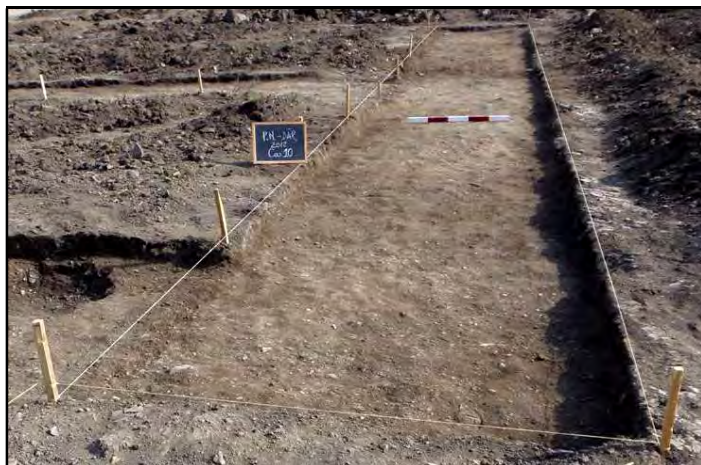

1

2

Pl. 9. 1 – Caseta 8; 2 – Caseta 9

1

2

Pl. 10. 1 – Caseta 10; 2 – Caseta 11

Pl. 11. Caseta 12: imagini generale: 1 – dinspre sud-vest; 2 – dinspre nord-vest

1

2

Pl. 12. Caseta 13: morminte medievale

1

2

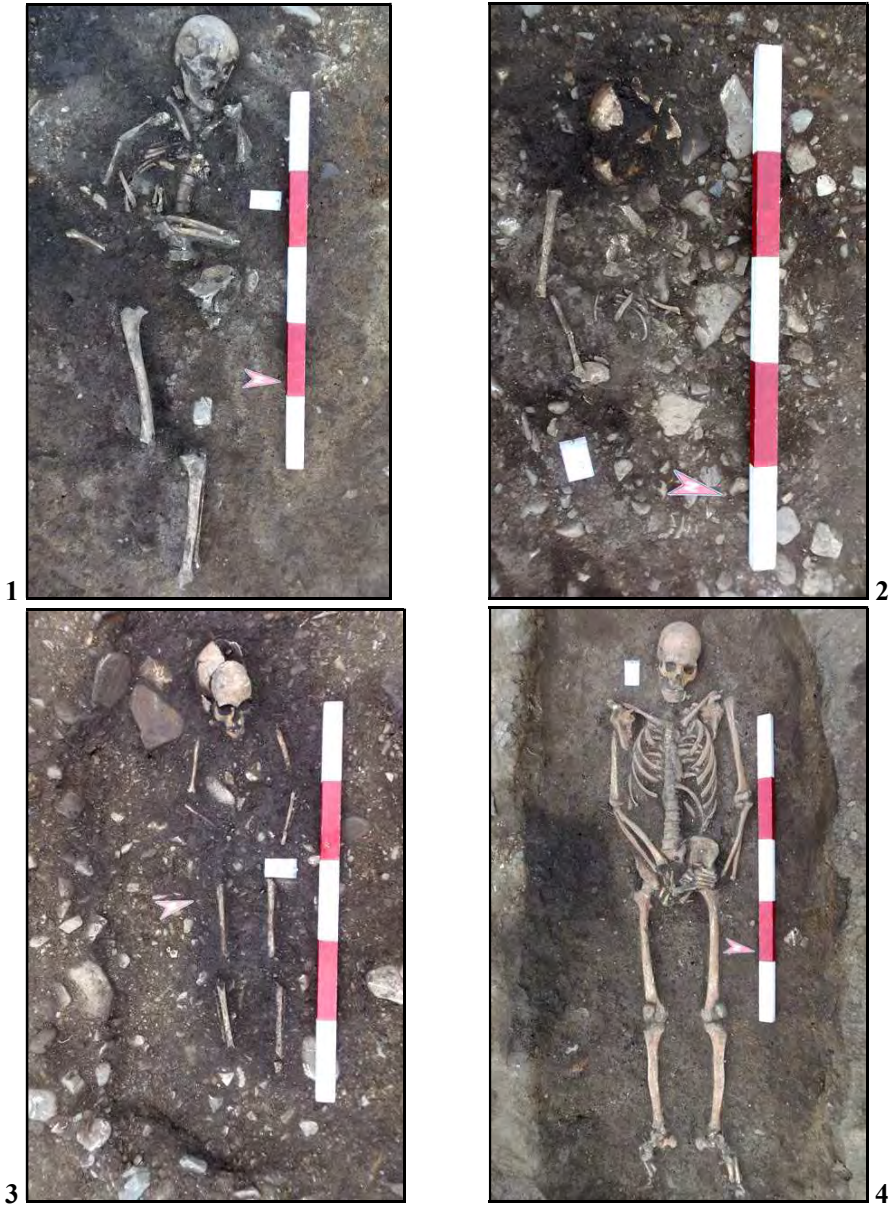

3

Pl. 13. 1 – Caseta 15; 2 – Caseta 16; 3 – Caseta 17

Pl. 14. 1-4 – Artefacte din așezarea carpică

Pl. 15. Morminte medievale: 1 – Mormântul 1; 2 – Mormântul 2;
3 – Mormântul 3; 4 – Mormântul 4

Pl. 16. Morminte medievale: 1 – Mormântul 5; 2 – Mormântul 6;
3 – Mormântul 7; 4 – Mormântul 8

Pl. 17. Morminte medievale: 1 – Mormântul 9; 2 – Mormântul 10;
3 – Mormântul 11; 4 – Mormântul 12-13

Pl. 18. Morminte medievale: 1 – Mormântul 14-15; 2 – Mormântul 16-17;
3 – Mormântul 18; 4 – Mormântul 19

Pl. 19. Morminte medievale: 1 – Mormântul 20; 2 – Mormântul 21;
3 – Mormântul 22-23; 4 – Mormântul 24

Pl. 20. Morminte medievale: 1 – Mormântul 25; 2 – Mormântul 26;
3 – Mormântul 27; 4 – Mormântul 29

Pl. 21. Morminte medievale: 1 – Mormântul 30-31; 2 – Mormântul 32

Pl. 22. Artefacte de metal din zona necropolei:

1 – din strat; 2 – Mormântul 5; 3, 4 – Mormântul 6; 5 – Mormântul 20;
6 – Mormântul 22; 7 – Mormântul 26; 8 – Mormântul 29